

Juni 2015-2017

Tryllestiens Læreplan

Redigeret sidst d. 22.02.2016

Tryllestien læreplan

Indhold

1. Hvidovre Kommunes børnepolitik og læringsforståelse	2
2. Institutionens værdier og læringsforståelse – også i forhold til børn i udsatte positioner.....	2
3. Læreplanstemaer og mål for udvikling af børns læring.....	3
3.1. Læreplanstemaer og mål for udvikling af børns læring 0-3 år.....	4
3.1.1. Alsidig personlig udvikling og sociale kompetencer	4
3.1.2. Sproglig udvikling	4
3.1.3. Krop og bevægelse	5
3.1.4. Naturen og naturfænomener.....	5
3.1.5. Kulturelle udtryksformer og værdier	5
3.2. Læreplanstemaer og mål for udvikling af børns læring 3 år- skolestart.....	6
3.2.1. Alsidig personlig udvikling og sociale kompetencer	6
3.2.2. Sproglig udvikling	6
3.2.3. Krop og bevægelse	7
3.2.4. Naturen og naturfænomener.....	7
3.2.5. Kulturelle udtryksformer og værdier	7
I vores arbejde med PEP har vi haft særligt fokus på følgende læreplanstemaer og mål:	8
4. Børnemiljø	9
5. Overgange.....	10
6. Digital dannelse	11
7. Inklusion.....	13
8. Evaluering.....	16
8. Bilag.....	17

1. Hvidovre Kommunes børnepolitik og læringsforståelse

Er du interesseret i at læse Hvidovre Kommunes læringsforståelse kan den læses på Hvidovre Kommunes hjemmeside eller klik på dette link:<http://www.hvidovre.dk/Borger/Familie-boern-og-unge/Dagtilbud/laererplaner.aspx>

2. Institutionens værdier og læringsforståelse – også i forhold til børn i udsatte positioner

Pædagogikken i Tryllestien tager udgangspunkt i det enkelte barn og barnets familie, i det omfang det er muligt. Ved overgangen fra hjem til vuggestue tages der i starten hensyn til barnets vante dagsrytme. Vi bestræber os på at barnet får den nødvendige hvile, så barnet er frisk og veludhvilet til at deltage i dagligdagens rytme og aktiviteter. Vi har en dagligdag i Tryllestien der gør, at børnene hele tiden udfordres og stimuleres. Nogle af hjælpemidlerne hertil er PEP (Pædagogisk evaluerings projekt), ALLE MED, 'Vis hvad du kan' og TRAS. Hele dagen foregår der læring, f.eks. ved måltidet, til samling, i garderoben (selvhjulpethed), i legen, på toilettet, på legepladsen og i de sociale relationer både barn-barn og barn-voksen imellem.

I Tryllestien arbejder vi målrettet med børnenes sprogudvikling. Både et- og flersprogede børn og børn med sproglige vanskeligheder. Vi har et tæt samarbejde med logopæden (talepædagogen). Sprogudvikling arbejder vi med hele dagen - i alle facetter af hverdagen. Sprogstimuleringen er en velintegreret del af vores pædagogiske hverdag. Det sker bl.a. gennem samling, sang og sanglege, der bliver læst historier, spillet spil, vi sætter ord på alt – gentagelse, vi holder fast i at det danske sprog skal være varieret, vi giver børnene oplevelser, tager på ture i nærområdet, når det passer med pædagogiske aktiviteter og projekter og bruger IPad 'en til at visualisere de ord, vi snakker om.

Der arbejdes på tværs af stuerne og vi tager på fællestuer både mellem Hus 1 og Hus 2. Vi deler børnene op i mindre grupper, da det styrker koncentrationen, fordybelsen, indlæringen og relationen mellem børnene og de voksne. Denne opdeling kan bl.a. være storegruppen (De børn der er kommende skolebørn), en rytmikgruppe der går i gymnastikhallen en gang om ugen, arbejdet med projektarbejde (PEP) og andre aktiviteter. Det betyder, at alle børn kender alle de andre børn og voksne i huset. Vi har erfaringer med at denne arbejdsmetode gør overgangen fra vuggestue til børnehaven lettere.

For de mindstes vedkommende tager vi udgangspunkt i, at de fortrinsvis er på deres egen stue, til de er faldet til, da de har et andet behov, som vi tager udgangspunkt i.

I Tryllestien mener vi, at de sociale kompetencer er byggestenene til at få et meningsfyldt og aktivt deltagende liv. Derfor lægger vi stor vægt på, at støtte børnene i denne kompetence. Det er vigtigt, at man lærer at tage hensyn og indgå i et ligeværdigt samspil med de mennesker, man har omkring sig. Børnene lærer, at det er i orden at være forskellige og have forskellig baggrund og behov. Vi arbejder målrettet med inklusion. Vi støtter børnene i at danne venskaber og føle sig værdsat og anerkendt.

Nogle børn kan være ekstra udsatte i særlige perioder, f. eks. ekstra sensitive, pga. dødsfald og skilsmisser. Disse børn og deres familier er vi ekstra opmærksomme på i vores daglige arbejde.

Vi ønsker at skabe et rart miljø for både børn og voksne. Vi lytter og taler pænt til hinanden.

3. Læreplanstemaer og mål for udvikling af børns læring

Da Tryllestien er en kombineret institution er der opsat mål for både aldersgruppen 0-3 år og for børn fra 3 år og til skolestart. Disse mål arbejder vi målrettet med i vores daglige temabaserede projekter, der forløber over flere måneder. Projekterne tager udgangspunkt i et emne, hvor vi oplever en særlig optagethed i børnegruppen. Det kan f.eks. være "Vinden", "Pippi Langstrømpe", "Edderkopper", "Madmod", "Historier i posen" osv.

Det er herefter det pædagogiske personales opgave at gøre emnet spændende og hele tiden finde nye vinkler og facetter på emnet, så børnene lærer en masse nyt, men på en sjov og spændende måde. Her arbejder vi ud fra en kreativ tilgang, så børnene får lov at omsætte det hørte/ set gennem egne produktioner under guidning af pædagoger og pædagogmedhjælpere. Vi lægger vægt på kreative udtryksformer og samarbejder gerne med eller lader os inspirere af hinanden og evt. en kunstner, når vi har mulighed for det.

For at være sikre på at alle børn får udbytte af projektet, deler vi børnene op i mindre grupper, udfra temaet og det niveau, vi vurderer passer til barnet.

Vi arbejder med en dokumentationsmetode, vi kalder PEP, som står for pædagogisk Planlægnings- og Evaluerings Projekt.

Det betyder, at vi til hvert projekt udarbejder et skema 1, *Bilag 1* med beskrivelse af tid, planlægningstema, mål, tegn på at målene er nået, arbejdsmetode, materialer og evaluering.

Under projektet udarbejdes skema 2, *Bilag 2*, som er mere konkret og justeres fra uge til uge, udfra børnenes læring og vores opfattelse af målopfyldelsen den forløbne uge. Vurderer vi f.eks. at børnene fortsat ikke er færdige med at arbejde med "mango" under "madmod", fortsætter vi ugen efter.

Undervejs i projektet dokumenteres vores arbejde via fotos og børnenes eventuelle kreationer hænges op i institutionen.

Når vi arbejder med længerevarende projekter og en kreativ tilgang på denne strukturerede måde, kræver det, at vi har konstant fokus på at bevare den høje faglighed og den fortsatte udvikling af personalets faglige kvalifikationer. Dette sker gennem vidensdeling og inspiration internt i personalegruppen, og gennem deltagelse i temadage og kurser, når der er mulighed for det.

3.1. Læreplanstemaer og mål for udvikling af børns læring 0-3 år

For hver af de kompetencer, som er indeholdt i lov om daginstitutioner, er der udformet mål hvis indhold det forventes, at børn ved overgangen til børnehaven har stiftet bekendtskab med gennem projekter og i dagligdagens gøremål. Pædagogen anvender målene som rettesnor i det daglige arbejde og forholder sig reflekterende til målene, når de indgår i den pædagogiske planlægning.

3.1.1. Alsidig personlig udvikling og sociale kompetencer

- At give udtryk for hvad det gerne vil, både verbalt og nonverbalt, at give personligt udtryk for valg mellem flere muligheder, at sige fra hvis der er noget, barnet bestemt ikke vil.
- At indgå i og fastholde en nær relation til kendte voksne på stuen.
- At erkende at dét er mig, og dét er en anden.
- At kunne identificere et problem og få en voksen til at hjælpe sig med at løse det.
- At kende sin krop og benævne dele af kroppen med navn eller pege på kropsdelen, når en voksen siger navnet.
- At arbejde hen imod at blive selvhjulpne og i en vis udstrækning at kunne gennemføre visse praktiske opgaver eller dele deraf, bl.a. at kunne:
 - tage tøj af og på
 - vaske hænder, åbne for vandhanen, tørre hænder
 - dække bord
 - hjælpe til med at sætte ting på plads efter brug
 - at forstå rækkefølger, f.eks. først bukserne ned, så på wc, så bukserne op igen og så vaske hænder
 - at vente på tur
- At indgå i relationer med og have et begyndende venskab med andre børn, udtrykke egne følelser og vise følelser for andre børn, samt udvise omsorg.
- At kunne aflæse og anerkende andres følelser.
- At lege enkle lege med andre (og ikke kun ved siden af) – gå ind på andres forslag og selv komme med forslag til leg.
- At søge andre børns selskab og lege parallelt og sammen, - og observere og imitere andre børn, som leger i nærheden, samt voksne med henblik på at lære og bagefter bruge det observerende i egen leg.

3.1.2. Sproglig udvikling

- At inkludere sig i samtale evt. vise/sige noget til en voksen, barnet ikke kender så godt.
- At reagere på en direkte eller indirekte sproglig henvendelse - dvs. reagere på en henvendelse, som ikke er direkte møntet på barnet selv. Udvide interesse for at lytte og reagere, så det fremgår, at barnet forstår henvendelsen.
- At lege og involvere sig i forskellige aktiviteter over en vis tid, og f.eks. lege borte og blive fundet og i et vist omfang kunne skiftes og deltage i en aktivitet, som går efter tur.
- At vise interesse for bøger, i et vist omfang kunne referere indhold om dyr, børn, ting fra bogen. Bladre og finde bøger frem, som det gerne vil have læst op. Begyndende sekvensering: start, midte, og slut på en historie.
- At spørge efter særlige bøger, sange, rim og remser. Kende bøgerne på udseende og kunne synge med på kendte sange og glædes over kendte rim og remser.

3.1.3. Krop og bevægelse

- At løbe, hoppe op i luften med begge ben samtidig, kunne klatre på trapper, stiger op på redskaberne på legepladsen.
- At bruge sansemotoriske færdigheder – f.eks. smage, føle, puste, føle varme, føle kulde.
- At bevæge sig rytmisk, danse til musik – deltage i rytmiske aktiviteter, f.eks. være med på en forhindringsbane og lave en forhindringsbane i samarbejde med de andre børn og en voksen – vise begyndende interesse for lyde og takter.
- At kunne balancere på en streg på gulvet, rulle og trille.
- At hjælpe med at stille redskaberne op og vente på tur til at krybe, kravle og springe, når den voksne siger: Nu!
- At eksperimentere med f.eks. at sparke til en bold. Kaste en bold, at dreje pedalerne på en cykel. Udforske sin motoriske kunnen og udfordre sig selv med: "Se, hvad jeg kan".
- At kunne spise og drikke selv.
- Begyndende selvhjulpethed, "Se jeg kan selv !"
- Udvikle finmotoriske færdigheder f.eks. puslespil, tegne, klippe.

3.1.4. Naturen og naturfænomener

- At færdes og lege med glæde i naturen og på legepladsen, i al slags vejr.
- At prøve kræfter med forhindringer i naturen såsom bakker, klatre over stammer, bane sig vej i krat og buske, lege med mudder og vand.
- Med nysgerrighed at samle dyr og planter i naturen.
- Aktivt at deltage i pasning af planter ude og inde og dermed få mulighed for at vise hensyn og omsorg for naturen.
- At demonstrere et aktivt udeliv på legepladsen.

3.1.5. Kulturelle udtryksformer og værdier

- At arbejde og lege med materialer som farver, maling, formbart materiale, at kunne tegne streger, punkter, lave former af plastiske materialer, som minder barnet om noget, det giver et navn.
- At kende de mest almindelige sange, som kendes i de fleste familier og nutidens sange.
- At deltage i forberedelser af og gennemførelse af danske traditioner.
- At glædes ved aktivt at fremstille genstande til udstillinger af egne værker.
- At vise glæde og interesse for billeder og genstande, som repræsenterer andre kulturer.
- At bruge farver af mange slags til at udtrykke sig med, på papir og på pap.
- Næsten kunne tegne "sig selv".
- At klistre mange slags farvet papir på papir og pap.
- At bruge plastisk materiale til tredimensionelt arbejde.
- At bidrage til udstilling af egne billeder/fremstillinger.
- At deltage i processer som indeholder musik, dans, optræden, - kombineret.

3.2. Læreplanstemaer og mål for udvikling af børns læring 3 år- skolestart

For hver af de kompetencer, som er indeholdt i lov om daginstitutioner, er der udformet mål hvis indhold det forventes, at målene for de 6-årige bygger videre på målene for de 3-årige. Indholdet i det pædagogiske arbejde bygger videre på det arbejde, som børnene har deltaget i, i vuggestuen gennem projekter og i dagligdagens gøre mål. Pædagogen anvender målene som rettesnor i det daglige arbejde og forholder sig reflekterende til målene, når de indgår i den pædagogiske planlægning.

3.2.1. Alsidig personlig udvikling og sociale kompetencer

- At beskrive og forklare sin intention med en plan for en leg og brug af materialer.
- At deltage i komplekse arbejdsopgaver sammen med en voksen, som barnet kender godt.
- At samarbejde om opgaver og følger regler.
- At modtage hjælp fra et andet barn og give hjælp, at vise omsorg for andre børn og tage andre børn i forsvar. At handle indsigtfuldt og omsorgsfuldt på andre børns problemer. Udtrykke egne følelser, glæde og vrede m.v. på en måde, så omgivelserne forstår, når barnet siger til og fra.
- I de fleste tilfælde at løse problemer sammen med andre børn uafhængigt af voksne og finder alternativer til løsning af problemer af forskellig karakter, samt at kunne dele med andre børn og kunne håndtere regler for at skiftes.
- At kunne indgå i mere komplicerede lege, herunder rollelege – aktivt, smidigt og med en vis social fantasi.

3.2.2. Sproglig udvikling

- At forstå sproglige henvendelser og gennem handling vise, at det sproglige udsagn er blevet forstået.
- At fortælle en ret detaljeret historie med start, handling og slutning og give referat fra oplevelser med flere detaljer, - og fortælle historien fra bøger for andre børn eller bamser og dukker.
- Med fornøjelse at gengive rim og remser og sange, som er lært udenad.
- At kunne variere sin måde at tale på, alt efter hvilken rolle barnet ”spiller” i en rolleleg.
- At skrive sit navn, evt. søskende og vennens navne og bruge legeskrivning på opfordring eller egen hånd.
- At demonstrere en fornemmelse for bogstaver og tal og forstå at ord kan bruges – til at give andre en besked og skabe kontakt med andre.
- At lytte til højtlesning og legelæse selv fra bøger, - at slå op i bøger, følge teksten og læseretningen.
- At bruge forskellige former for informationsteknologi – f.eks. tegne – og maleprogrammer, forskellige læringsspil og opslag på internet/børneleksika, at vise et begyndende kendskab til at bruge et digitalt fotokamera/mobiltelefon og f.eks. producere video eller radio.
- At kunne more sig over enkle eksempler på sproglig humor og underfundighed – gåder, vittigheder, sjove ord, samt selv kunne finde på.

3.2.3. Krop og bevægelse

- At deltage i komplekse motoriske udfoldelser som at hoppe på flere måder, kaste og gribe en bold, løbe på trapper, klatre i træer, balancere og gå baglæns.
- At bruge begge hænder, så den ene hånd støtter, hvad den anden hånd gør, f.eks. knappe, lyne spænde med nogen støtte.
- At synge og danse samtidigt og følge rytmen, at synge og lave komplekse bevægelser som passer til sangen.
- At rulle, trille, slå kolbøtter.
- At snitte skærer, røre og ælte.
- Med lyst til at deltage i idrætsaktiviteter og demonstrere kendskab til holdspil – som f.eks. fodbold, håndbold – og kunne igangsætte kendte idrætslege og ” Den store leg” på legepladsen.

3.2.4. Naturen og naturfænomener

- At fortælle om nærmiljøet, vise vej til de kendte steder i det nærmeste miljø, f.eks. butikker, parker, legepladser, - og udpege ”pejlemærker” som skulpturer og pladser.
- At færdes i naturen på alle årstider, lægge mærke til vejret – demonstrere kendskab til tid, afstand, vægt og længde – f.eks. morgen, middag, aften – kendskab til uret og klokken.
- At drage omsorg for planter inde og ude i institutionen og demonstrere et begyndende kendskab til dyr og planterets levevis.
- At arbejde med små forsøg, indsamle ting fra naturen og undres over, hvad man finder.
- At udvise interesse for og begyndende forståelse for sammenhæng for naturens kredsløb. F.eks. ved at samle bær og andet spiseligt i naturen sammen med voksne og andre børn.

3.2.5. Kulturelle udtryksformer og værdier

- At synge de sange, som gennem generationer har hørt til blandt småbørnesange, at synge de sange som knytter sig til danske traditioner og højtider.
- Med nogen sikkerhed at kunne genfortælle et eventyr med start, midte og slutning.
- At fortælle om børn i andre lande og deres måde at leve på, via billeder at genfortælle oplevelser med mad og skikke fra andre lande.
- Gennem leg at kunne demonstrere kendskab til familie, køkken, skovtur m.v.
- Gennem leg og samtale at udvise kendskab til og fortælle om de kendte udtryksformer: teater, musik, sang, aviser, blade, tegneserier m.m. – og børns egne udtryksformer – legetøj, kulturelle symboler, som tøj og samlereobjekter.

I vores arbejde med PEP har vi haft særligt fokus på følgende

2015	A	B	C	D	E
"Den Grimme Ælling" 19/1-16/6 Spirestuen	X				X
"Den Grimme Ælling" 26/1 – 15/6 Blomst+spir	X				X
"Guldlok og de tre bjørne. Sommerprojekt Hus 2		X		X	X
"Mig selv- hvem er jeg" 1/9 – 30/11 Hus 2		X			X
"Bondegårdsdyr" 1/9 – 1/12 Hus 1		X		X	X
2016	A	B	C	D	E
"Mig selv- hvem er jeg" fortsat 1/1 – 30/4 Hus 2		X			X
"Trolde" 1/2 – 30/4 Hus 1					

Læreplanstemaer og mål:

A = Alsidig personlig udvikling og sociale kompetencer

B = Sproglig udvikling

C = Krop og bevægelse

D = Natur og naturfænomener

E = Kulturelle udtryksformer og værdier

Ønsker du at læse vores udfyldte PEP skemaer med målopfyldelse i forhold til de 6 læreplanstemaer og tegn kan de læses på vores hjemmeside. Er med vilje ikke langt i dette dokument, da dokumentet vil blive for omfattende. Bilag 3.

4. Børnemiljø

Som udgangspunkt arbejder vi med børneperspektivet i forhold til PEP (Pædagogisk evaluerings projekt), hvor vi har særligt fokus på børnenes oplevelse af aktivitet, det beskrives i de konkrete mål. Samtidig har vi særligt fokus på børnenes trivsel, læring og udvikling både inde og ude i forhold til det fysiske, psykiske og æstetisk miljø.

Fysiske børnemiljø

- Børnene opdager og udforsker institutionen og dens udvikling. De bliver fortrolige med deres nicher og deres hjørner.
- Børnene er med til at få tilhørsforhold af institutionen og dermed også et ansvar for institutionen og dens indhold.
- Børnene har gennem de forskellige aktiviteter mulighed for at opdage nye interessante rum i huset og legeplads, som de ikke kendte i forvejen.

Psykiske børnemiljø

- Børnene får oplevelse af at være end del af et fællesskab, hvor hele Tryllestien er involveret.
- Børnene er med til at skabe traditioner og dermed Tryllestiens kultur.
- Grupperne på tværs kan udvikle nye relationer og venskaber.
- Børnene lærer at mærke sine egne behov, samt tage hensyn til hinanden i forhold til alder og modenhed.

Æstetiske børnemiljø

- Børnene oplever det at skabe noget med hænderne og bruge deres kreativitet med mange forskellige materialer.
- Børnene får stimuleret sanserne gennem de mange artede aktiviteter og klimaer.
- Børnene oplever at deres produkter har værdi, når de bliver brugt som udsmykning og i leg.

5. Overgange

Samarbejdet starter i det øjeblik familien ringer herved og siger de har fået tilbudt plads hos os. Vi tilbyder en rundvisning hvor familien får lidt informationer om vores institution, dagligdag, regler og åbningstider. Vi har en velkomstfolder som vi giver forældrene.

Vi prøver så vidt muligt at skabe nogle optimale rammer for en god indkøring. Målet er at få skabt en grundlæggende tillid og afpasset gensidige forventninger mellem institution og familie.

I vuggestuen er der udarbejdet et oplysningspapir, som forældrene udfylder på børnene. Spørgsmålene går bla. på hvordan fødslen var, om barnet bruger sut, hvor ofte det sover mm. Dette er for at sikre, at vi har så mange oplysninger om barnet som muligt og skabe en god indkøring.

I den daglige dialog snakker vi med forældrene om de har været tilfredse med indkøringen og om de og deres barn trives hos os. Der hvor det er relevant tilbyder vi en opsamlende samtale, når barnet har gået i institutionen i nogle måneder.

Når barnet skal flyttes videre til vores flexgruppe eller børnehave holder vi en overdragelsessamtale, hvor personale fra begge stuer deltager og i nogle tilfælde, hvor der er noget særligt er familien selvfølgelig med. Her kan der også være gensidige forventninger, der skal afstemmes mellem familie og institution.

Ved det store ryk i maj er planen, at vi vil holde en informationsaften, hvor vi vil fortælle forældrene om stuens dagligdag,

Ved alle overgange/ryk forsøger vi i god tid, at informere forældrene om, at deres barn snart skal rykke stue, så det ikke kommer bag på nogen. Det er ikke altid vi kan overholde dette, da vi ikke altid ved, hvilken alder vores nye børn har, som har betydning for hvilken børn, der skal rykke på nye stue, men det er vores mål. Vi forsøger at gøre det med en glidende overgang. Børnene kommer mere og mere på besøg i perioden op til.

Da der arbejdes meget på tværs af stuerne og vi tager på fællesture betyder det, at alle børn kender alle de andre børn og voksne i huset. Vi har erfaringer med, at denne arbejdsmetode gør overgangen fra vuggestue til børnehaven lettere.

I løbet af barnets sidste år i børnehaven deltager barnet i storgruppe én gang om ugen. De aktiviteter der foregår i storebørnsgruppen er rettet mod de mål Hvidovre Kommune har udstukket for skoleparathed, (*Overgange i børnenes liv*).

I den forbindelse holder vi en forældresamtale/forældremøde året før barnet skal starte i skole, for at afstemme de gensidige forventninger og forberede forældrene på overgangen til fritidshjem og skole, samt oplyse dem om hvilke kompetencer deres børn skal have inden skolestart.

I november, ca. et halvt år før start på fritidshjemmet, har vi endnu en samtale med forældrene om deres barn, hvor vi gennemgår de papirer, som vi har udfyldt på børnene, jævnfør Hvidovre Kommunes retningslinjer.

Den sidste overgang fra børnehave til skole markerer vi med en fest for skolebørnene en aften i april. Det er forskelligt fra hus til hus, hvordan vi afholder denne fest. Men det er altid en stor succes for både børn og personale.

6. Digital dannelse

Digital dannelse er en proces, der starter i daginstitutionen og understøttes af alle institutioner i Børne- og Velfærdsforvaltningsregi indtil barnet fylder 18 år. Formålet med digital dannelse er, at støtte børnenes udvikling til en stadig bedre indsigt i, hvad it kan bruges til, og hvad brugen af it gør ved dem. Digital Dannelse omfatter, udover basale færdigheder i betjening af it, nemlig også kompetencer. Det gælder kompetencer i kritisk informationssøgning, databehandling og it-brugerens evne til at fortolke de digitale mediers mangfoldige repræsentationer.

Målet er, at børnene gradvist skal:

- Kunne forstå sig selv i en digital omverden
- Være kompetente medborgere, når det gælder digitale kompetencer.

Digital dannelse indeholder både et arbejde med og et kendskab til konkrete udtryksformer samt barnets forhold til sig selv og andre i dets digitale omgivelser.

Hvidovre Kommunes Vision:

Alle børn fra 0-18 år i Hvidovre Kommune arbejder i 2015 med it-resurser i tilrettelagte pædagogiske forløb, der styrker faglighed, dannelse og inklusion.

Det betyder senest i 2015, at:

- Alle børn har adgang til tidssvarende it-resurser
- Alle børn møder kompetent pædagogisk it-vejledning
- Alle børn fra 6 års-alderen kommunikerer digitalt
- Alle børn har adgang til institutionens virtuelle it-resurser uafhængigt af, om de er på institutionen eller uden for institutionen.

I Tryllestien arbejder vi således med digital dannelse:

Når vi anvender digitale medier i pædagogikken, udvikler børnene kreativitet og skaber nye værdifulde muligheder i leg, læring og fællesskaber. Børn får med digitale medier nye muligheder for at forstå deres verden. De lærer både nyt om verdenen og får redskaber til at søge ny viden.

Børnene er ofte optaget af bestemte ting i perioder. Her er det oplagt at søge på billeder og små film om f.eks. dyr, køretøjer, prinsesser, grøntsager osv. Det giver en her og nu tilfredsstillelse for både børn og voksne, når man kan dykke ned i et emne med det samme i stedet for at vente og gå på f.eks. biblioteket.

IPads og kameraer gør det muligt, at børn og pædagoger i fællesskab bruger tegninger, tekst, lyd, video og fotos til:

- At lave egne interaktive bøger
- At producere egne film
- At dokumentere hverdagens pædagogiske aktiviteter i forhold til samarbejdet med forældrene samt andre samarbejdspartnere

Vi som pædagoger udvælger gode apps, så børnene kan lege sig til læse- og skrive forberedelse, lærings spil, farver, mængder, former og figurer.

I vuggestuen bruges iPad én til at visualisere forskellige emner, både billeder og lyd, så børnene får en større forståelse for emnet.

Vi bruger oftest iPad' én til at høre musik- især de børnesange, som vi i forvejen synger. Det giver en anden vinkel på sangen, da der oftest følger en lille video med, der gør sangen visuel og

dermed kan skabe større forståelse for sangens handling. Eks.: til sangen "Jens Petersens ko", følger en lille video med græssende køer. Vi har også lært flere nye sange ved brugen af iPad 'én.

Indimellem er musik på iPad' én god ting - især før spisning, hvor børnene er sultne, trætte eller utålmodige. Lidt musik eller velkendte figurer som bamse og kylling skaber ro.

Pædagogerne skal ikke kun gå bag ved børnene, eller ved siden af. Pædagogerne skal også gå foran. Vi sætter os sammen med børnene, viser hvordan vi bruger de forskellige apps, kameraet mm. Vi får vist hvordan det fungerer men også hvordan man håndterer mediet.

Børnene skal tilegne sig digitale kompetencer til nutidens samt fremtidens samfund.

Det er vores opgave at lære børnene et etisk regelsæt omkring brugen af digitale medier.

Eks. Hvad tager man billeder af, hvem og hvornår må man tage billeder af andre. Hvad kan man sige på en videoptagelse mm. derudover skal de lære at stille sig kritiske overfor det de ser og hører på de digitale medier, da der nemt kan manipuleres med disse.

Dette gør vi ved at vise børnene hvordan man kan redigere i billeder, lyde kan ændres mm.

7. Inklusion

I Tryllestien arbejder vi målrettet på at udvikle vores pædagogiske praksis i en inkluderende retning, således at alle børn oplever en hverdag, hvor de deltager aktivt i for dem meningsfulde fællesskaber.

Vores mål er at vi vil gøre dette på følgende måde:

- At hvert enkelt barn er aktivt deltagende og socialt tager ansvar i fællesskabet.
- At hvert enkelt barn oplever, at jeg er noget, og jeg kan noget og jeg er vigtig for fællesskabet.
- At personalet mindsker eksklusionsfaktorer.
- At personalet intervenserer i børnenes indbyrdes relationer.
- At personalet får en fælles forståelse og handlemåder i forhold til begrebet inklusion.

Ovenstående mål afspejles i pædagogikken på følgende måder:

Vi arbejder med at udvikle nye og rummelige fællesskaber så alle børn får mulighed for at have oplevelsen af at høre til, ved at arbejde på tværs af stuerne i de enkelte huse, invitere hinandens huse til aktiviteter på stuerne, vi arbejder projektorienteret og sammensætter børnene i små grupper og i hverdagssituationer som frokost er vi bevidste om, hvordan vi grupperer børnene.

Vi intervenserer i børnenes indbyrdes relationer ved at have fokus på begrebet fællesskab i samvær med børnene, for eksempel ved at være opmærksom på børnenes måde at afvise eller invitere hinanden til leg. Nedenstående er et eksempel på dette fra hus 2:

Eksempel herpå fra hus 2:

Tre drenge sidder ved et bord og leger med små frøer, der kan hoppe, når man trykker dem bag på. En pige kommer hen og spørger om hun må være med. En af drengene siger nej. Hun påpeger, at der er mange frøer, og om hun ikke godt må få en. Drengen ryster på hovedet. En pædagog, der har overværet situationen siger: " Hvis I deler frøerne, så kan alle være med. En af drengene kigger på sine frøer og de andre drenges frøer og giver herefter pigen en frø. Pædagogen siger herefter: " Hvis I alle har to frøer, så kan vi lege væddeløb med frøerne og se hvem der er hurtigst. Børnene og pædagogen går i gang med legen. Efter lidt tid trækker pædagogen sig ud af legen, og børnene fortsætter.

En vigtig faktor for at opnå, at børnene etablerer nye fællesskaber, som det sker i ovenstående eksempel er, at personalet hjælper til med at udvikle børnenes leg, så den kan rumme flere børn. Det kræver, at personalet befinder sig i nærheden af børnene, så de kan intervenere eller hjælpe børnene, hvis det er nødvendigt.

Eksempel herpå fra hus 1:

En gruppe af børnehavens største piger på 4 leger sammen inde i det lille rum på en af stuerne. En jævnaldrende pige kommer hen til pædagogen, som sidder ved døren ind til rummet. Hun giver udtryk for, at hun ikke ved, hvad hun skal lave. Pædagogen foreslår hende at spørge, om hun må være med i pigernes leg. Pigen siger, at hun er bange for at få en afvisning fra en af pigerne. Pædagogen tilbyder sin hjælp og sammen går de ind i rummet hvor pigerne leger. Pigen spørger om lov til at lege med, samtidig med pædagogen foreslår hvilken rolle hun evt. kunne indtage i legen. Pigerne leger sammen hele eftermiddagen, ind til de bliver hentet.

For at opnå en inkluderende pædagogik, som ovenstående eksempler giver udtryk for, arbejder personalet på p-møder med emnet inklusion. I år 2012 har personalegruppen med hjælp fra en

ekstern konsulent arbejdet med emnet inklusion. 2 pædagoger fra personalegruppen har taget et modul på diplomuddannelsen i Social inklusion.

Pædagogerne er udover ovenstående opmærksomme på, at en inkluderende praksis bedst opnås ved løbende at reflektere over den daglige pædagogiske praksis, institutionens struktur og rammer samt den anerkendende tilgang til børn og forældre. Vi giver derfor hinanden feedback og sparring både i hverdagen og på personalemøder.

Når vi i Tryllestien tænker, at alle børn har ret til meningsfuld deltagelse og til at være del af et for barnet meningsfyldt fællesskab, kræver det, at vi som voksne er i stand til at opsætte mål for det enkelte barn, der rammer det barns niveau, så alle børn får succesoplevelser. Det sker som tidligere nævnt gennem arbejdet med børnene i mindre grupper, så det er lettere at tilpasse aktiviteten og pædagogikken med hensyntagen til det enkelte barn. Når vi er opmærksomme på gruppens sammensætning, er det for at børnene både har rollemøder og nogen de kan spejle sig i, samt mulighed for at vise omsorg for hinanden og tage hensyn.

Vi indtænker sammensætninger af børnegruppen, men også børnenes syn på de voksne i børnehaven; er der hos os en adfærd, hvor vi er gode rollemøder og børnene oplever, at vi har tid til dem, tid til nærhed og til at børnene oplever, at de får opmærksomhed. Det kræver at vi spørger ind til børnenes oplevelse af at gå i børnehaven f.eks. gennem børneinterviews.

Vi oplever, at det kan være let at tænke inklusion ind i de planlagte aktiviteter, men at der er behov for at tænke ekstra over det i hverdagsaktiviteterne især, når der er overgang fra én aktivitet til den næste, som kan være udfordrende for mange børn for eksempel efter frokosten at komme på legepladsen.

Vi er opmærksomme på, når vi planlægger aktiviteter, at vi har fordelt de voksnes roller på forhånd, samt at vi som voksne er opmærksomme på at spørge ind til en situation, så vi ikke bare på forhånd har taget stilling til, hvem der har ret i en given konflikt.

Alle børn har ret til deltagelse i almene og differentierede fællesskaber. Fællesskabet skal kunne rumme og værdsætte børns mangfoldighed og forskelligheder, da eksklusion fra almene fællesskaber forringer deres livskvalitet og livschancer. Vi anskuer forskellighed som en ressource og forsøger at undgå at dyrke en fejlfinder kultur, men understøtter ressource tænkning og bygger på succesoplevelser. Her er det vigtigt, at vi som voksne italesætter, at vi er forskellige og uanset hud-/ hårfarve, afstamning eller spisevaner, kan man stadig være et godt menneske og have noget at byde ind med.

Vi er som rollemøder opmærksomme på vores sprogbrug, både hvilke ord vi bruger, vores tonefald og mimik, så vi er tydelige i vores signaler, og børnene forstår, hvad vi mener. Endvidere overvejer vi, hvorvidt vi taler MED børnene i stedet for TIL børnene, samt hjælper dem med at afkode de signaler og udsagn, der er usynlige og utydelige f.eks. i forhold til, hvilke regler vi har.

Vi er endvidere opmærksomme på, hvad vi som voksne taler om, når børnene er tilstede, så vi ikke via vores samtale er med til at ekskludere nogle børn.

Vi har fokus på, at børnene oplever, at de har venner og de er opmærksomme på, hvordan man er en god ven og bør opføre sig overfor hinanden. Vi afvejer endvidere, hvornår børnene opfordres til at tage et andet barn med ind i deres leg eller det er ok at sige, at lige nu, vil vi gerne lege alene.

Vi arbejder på, at børnene lærer at tage hensyn til hinanden, og udviser forståelse for, at der er forskel på, hvad man kan, når man f.eks. er lille eller stor og man skal passe på hinanden.

Vi er endvidere opmærksomme på, at der ikke foregår mobning i børnegruppen og at der ikke er børn, der bliver udpeget som værende syndebugke.

Vi lægger vægt på, at det enkelte barn oplever at være en del af et udviklende og forpligtende fællesskab, hvor de bliver set, anerkendt og værdsat, som de unikke personer, de er. Vi opfordrer til, at børnene er tilstede og deltager i aktiviteterne og fællesskabet med dét, de kan byde ind med. Vi har fokus på at støtte de børn, der ikke naturligt deltager i de forskellige sammenhænge, så de også oplever sig som en del af fællesskabet.

Vi oplever, at inklusion i det almene miljø ikke altid er en reel mulighed. Her må vi som pædagoger være opmærksomme på, at der fortsat skabes et godt læringsmiljø og at barnet får det tilbud, der passer til det.

Bliver vi opmærksomme på, at et barn ikke har legerelationer eller ikke er en del af en gruppe, drøfter vi både på stuen og på tværs i huset, hvordan dette kan ændres. Vi forsøger ligeledes at inddrage forældrene ved f.eks. at opfordre til legebesøg uden for institutionen.

Vi inddrager forældrene i hverdagen ved at stille mål op for aktiviteterne, og lægge op til at forældrene også arbejder med dem hjemme, f.eks. ved at tale om det udvalgte tema eller dagens aktivitet, så de får indblik i børnenes hverdag. Vi beskriver tydeligt, hvad vi forventer at forældrene gør, som aktive medspillere med udgangspunkt i den enkelte families ressourcer. Det sker ved at skrive på tavlen eller i logbogen, hvor det forventes at forældrene læser.

8. Evaluering

På bestyrelsesmøde i november 2015 tages et konkret PEP projekt op. Her taler vi ud fra det udfyldte skema samt drøfter følgende spørgsmål:

Har børnene fortalt eller talt med forældre eller andre om det projekt de har arbejdet med?

Har forældrene bemærket en udvikling hos børnene og kendskab til det tema vi har arbejdet med?

Hvordan opleves det, at der bliver stillet opgaver til forældrene som en del af projektet?

Evaluering af PEP på bestyrelsesmøde 3.11.2015

Bestyrelsen fortæller, at de kan mærke at der bl.a. er arbejdet meget med "Den Grimme ælling" og at de der hjemme har snakket om det at lege med hinanden, og at de kan se en udvikling i barnets viden.

Der hjemme siger en forældre at det hele tiden er denne bog, der skal læses der hjemme og barnet kan den næsten uden ad. Mærker ikke at barnet har fået nok af historien, tværtimod.

I projektet "hvem er jeg" kan det fornemmes, at børnene er kommet meget rundt, når de har besøgt de forskellige hjem.

Ang. forældre opgaverne der er i hus 2, kan det være svært som forældre at vurdere hvor langt man er nået i projektet og hvornår man skal drøfte tingene med børnene, så det understøtter processen.

En ide kunne være, at man skrev direkte på tavlen. I dag har vi særligt snakket om XX Så derfor vil det være fint, hvis I spørger jeres barn om XX.

På personalemødet i foråret 2016 vil vi evaluere vores børnemiljø. Her vil vi tale om følgende:

Hvordan sikrer vi os at vi har fokus på børnemiljøet under PEP?

Skal de nye PEP - skemaer redigeres i forhold til børnemiljøet?

Hvad har virket godt og hvad har virket mindre godt?

På personalemøde i efteråret 2016 vil vi på et personalemøde evaluere vores arbejde med PEP skemaerne samt i forhold til børnemiljøet. Her vurderes der:

Hvad er gået godt og mindre godt?

Hvad kunne vi have gjort mere af?

Skal der ændres i vores PEP- skemaer i forhold til børnemiljøet?

Har vi arbejdet med alle 6 læreplanstemaer over året?

Hvad har børnene lært?

Hvad har personalet lært?

8. Bilag

[Bilag 1:](#) Planlægnings- og Evaluerings Projekt skema 1

[Bilag 2:](#) Planlægnings- og evaluerings projekt skema 2

[Bilag 3:](#) PEP- skemaer, med læreplanstemaer og mål (*Kan læses på vores hjemmeside*)

[Bilag 4:](#) Tryllestiens Idéku udarbejder i forhold til inklusionsarbejdet